

IZVJEŠĆE O ROKU DOVRŠENJA DUBINSKE ANALIZE HRVATSKOG TURIZMA, SATELITSKE BILANCE HRVATSKOG TURIZMA I STRATEGIJE RAZVOJA TURIZMA

Nacionalni strateško-planski razvojni dokumenti, te planski razvojni dokumenti nižeg ustroja predstavljaju temeljni okvir za učinkovito upravljanje razvojem.

S obzirom na to da postojeća Strategija razvoja hrvatskog turizma obuhvaća razdoblje do 2010. godine, to je potrebno, na temelju prethodne sveobuhvatne analize stanja u sektoru, prići izradi nove razvojne strategije i drugih strateških razvojnih dokumenata. Primjereno mjerenje učinaka od turizma primjenom preporučene međunarodne metodologije, koja omogućava odgovarajuću usporedivost s Europom i svijetom, tzv. Satelitska bilanca turizma (dalje u tekstu: TSA) treba biti i temelj za donošenje kvalitetnih odluka o budućem razvoju turizma.

Stoga je Programom Vlade Republike Hrvatske za tekuće mandatno razdoblje, kao i Strategijom Vladinih programa za razdoblje od 2010. do 2012. godine, predviđeno donošenje spomenutih strateških dokumenata, a za čiju je izradu potrebno osigurati sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Ministarstvo turizma je u travnju 2008. godine započelo pripremu za izradu „Dubinske analiza stanja u sektoru turizma i ugostiteljstva“ (dalje u tekstu: Dubinska analiza), koja bi trebala biti i podloga za izradu strategije i glavnog plana razvitka hrvatskog turizma za iduće srednjoročno i dugoročno razdoblje. Cilj ovog dokumenta je analizirati stanje hrvatskog turizma prema definiranim problemskim područjima, uključujući i usporedbu hrvatske prakse prema dostupnim podacima nama konkurentskih zemalja, a radi boljeg sagledavanja tržišne pozicije Hrvatske na međunarodnom turističkom tržištu i identifikacije prepreka koje usporavaju ili onemogućuju njezino unaprjeđenje. Rezultati studije trebali bi, dakle, dati i odgovor na potrebne mjere gospodarske politike Vlade Republike Hrvatske za povećanje konkurentnosti turističkog gospodarstva.

U svrhu izrade Dubinske analize, pri Ministarstvu turizma ustrojena je Radna skupina, a za svako od 14 definiranih problemskih područja formirane su i Operativne podskupine, u čijem radu, pored predstavnika tijela državne uprave i drugih državnih institucija, Hrvatske udruge poslodavaca, sindikata i komora, sudjeluju i predstavnici strukovnih udruga.

Rad na izradi Dubinske analize planiran je na takav način da se za svako od poglavlja pripremi posebna analiza, a na kraju i završni (svodni) dokument, koji će objediniti sva analizirana područja (tj. obuhvatiti ključne nalaze provedenih analiza svih problemskih područja, njihovu povezanost i međuodnos) i u konačnici rezultirati prijedlogom aktivnosti i mjera (kratkoročno, srednjoročno i dugoročno), koje bi se trebale implementirati u svrhu unaprjeđenja konkurentnosti sektora. Uloga i zadaća članova Radne skupine i Operativnih podskupina je priprema mišljenja i pribavljanje stručnih podloga za izradu Dubinske analize, te u okviru radionica, rasprava o radnim verzijama i konačnom prijedlogu dokumenta Dubinske analize. Napominje se da je u vremenskom razdoblju od travnja 2008. godine do listopada 2009. godine održan niz sastanaka Radne skupine i Operativnih podskupina.

Za nabavu usluge izrade studije Dubinske analize, odnosno separatnih analiza po pojedinim poglavljima, kao i konačnog svodnog dokumenta, planirano je provesti odgovarajući postupak javne nabave.

Kao što je već naprijed navedeno, studija Dubinske analize trebala bi biti i podloga za izradu strategije i glavnog plana razvitka hrvatskog turizma.

Izrada ovoga dokumenta izvorno je bila planirana u dvije faze – u prvoj fazi (2008. godine) trebalo se prići izradi općeg, strateškog okvira za razvoj sektora turizma, dok je druga faza (u 2009. godini) trebala obuhvatiti izradu glavnog plana razvitka primorskog i kontinentalnog turizma, koji treba definirati vrste i sadržaj, te prostornu i vremensku distribuciju novih turističkih kapaciteta (hotelski kompleksi, luke nautičkog turizma, golf igrališta i dr.). Za nabavu usluge izrade i ovog dokumenta također je planirano provesti odgovarajući postupak javne nabave.

S obzirom na to da je u konkretnom slučaju riječ o izradi dvaju ključnih, strateških dokumenata, koji su i međusobno povezani, to je Ministarstvo turizma ocijenilo opravdanim izradu tih dokumenata povjeriti Institutu za turizam, uvažavajući činjenicu da je to jedina javna znanstveno-istraživačka institucija koja se primarno, i to dugi niz godina bavi istraživanjima i planiranjem za potrebe hrvatskoga turizma, te da ima odgovarajući multidisciplinarni tim stručnjaka, kao i niz referenci iz multidisciplinarnog područja turizma, a koja su i predmetom spomenutih projekata (tj. planirane nabave). Stoga je Ministarstvo, ocjenjujući da su ispunjeni propisani uvjeti za primjenu pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave (iz članka 16. stavka 2. točke 2. Zakona o javnoj nabavi, Narodne novine, br. 110/2007 i 125/2009), na temelju donesenih odluka, objavilo 3. listopada 2008. godine obavijesti o početku tih postupaka u Elektroničkom oglasniku javne nabave. Međutim, navedeni postupci nabave su poništeni rješenjem Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave od 20. studenoga 2008. godine (a povodom izjavljene žalbe društva Horwath i Horwath Consulting Zagreb d.o.o., Zagreb). Slijedom navedenog, planirana nabava se nije mogla realizirati u proračunskoj 2008. godini, pa je to prolongirano za naredno razdoblje.

U međuvremenu, donijeta je Strategija razvoja nautičkog turizma za razdoblje 2009. do 2019. godine (prijedlog je rađen u suradnji dvaju ministarstava – Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Ministarstva turizma), a koja će se inkorporirati u okviru cjelovite razvojne strategije hrvatskog turizma.

Nadalje, važno je istaknuti da je razdoblje od sredine 2008. godine, pa potom i 2009. godine, bilo razdoblje prijetećeg negativnog utjecaja situacije u globalnom svjetskom okruženju, kako financijskom, tako i gospodarskom, pa je slijedom toga kontinuirano vršena analiza stanja na turističkim emitivnim tržištima, koja je ukazala na potrebu poduzimanja dodatnih promidžbenih i drugih aktivnosti u pripremi i tijeku odvijanja turističke 2009. godine. Stoga je tijekom 2009. godine bilo neophodno poduzeti odgovarajuće aktivnosti usmjerene na ublažavanje utjecaja recesije na ovaj sektor, a što je posljedično dovelo do redefiniranja prioriteta, odnosno preusmjeravanja raspoloživih sredstava državnog proračuna, prvobitno planiranih, između ostalog i za nabavu izrade spomenutih strateških dokumenata, na prioritetnije, prije svega promidžbene aktivnosti. S aspekta ostvarenih rezultata turističke 2009. godine, ovakav pristup pokazao se ispravnim.

S obzirom na to da je procijenjeno da će i 2010. godine biti iznimno zahtjevna turistička godina, to su, u okvirima limitiranih proračunskih sredstava, definirani ključni prioriteti za tekuću proračunsku godinu, pri čemu prednost ponovno imaju stavke namijenjene pojačanoj promidžbi, a tek su minimalna sredstva planirana na stavci namijenjenoj izradi studija i projekata u turizmu.

Slijedom navedenog, u ovom trenutku nije moguće preciznije definirati rokove dovršenja Dubinske analize, te Strategije i glavnog plana razvitka hrvatskog turizma, jer bi se isto trebalo realizirati sukladno proračunskim mogućnostima.

Što se tiče pitanja TSA-a, Ministarstvo turizma je 2006. godine započelo s aktivnostima na izradi ovoga projekta, sukladno preporuci Europske komisije za izradu TSA-a, a što je bila jedna od zadaća u okviru pripreme Republike Hrvatske za ulazak u Europsku Uniju, kao i preporuci EUROSTATA da se tako dobiveni podaci počnu primjenjivati. Osnovni cilj obrade podataka kroz TSA je utvrditi ukupni gospodarski učinak turizma u nacionalnom gospodarstvu i hrvatskom društvu.

Izrada TSA-a je planirana kao etapni, tj. višegodišnji, kontinuirani projekt, koji je predviđen trajati 4 do 5 godina, sukladno metodologiji OECD-a EU i WTO-a.

Izrada studija u svezi s TSA-om povjerena je Institutu za turizam, kao nositelju posla, koji ih priprema u suradnji s predstavnicima drugih institucija, a to su, osim Ministarstva turizma, i predstavnici Državnog zavoda za statistiku, Ministarstva financija, Hrvatske narodne banke, te Ekonomskog instituta iz Zagreba.

Prvi korak bio je projekt „Hrvatski proizvod za hrvatski turizam“ kojemu je bio zadatak utvrditi stupanj ovisnosti hrvatskog turizma o uvozu.

Tijekom 2006. godine Ministarstvo turizma je, u dogovoru s Državnim zavodom za statistiku i Institutom za turizam, predvidjelo izradu eksperimentalne TSA analize. Godine 2007. izrađena je Procjena ekonomskih učinaka turizma prema metodologiji satelitskih računa turizma – Eksperimentalna Satelitska bilanca turizma.

Tijekom 2008. godine ugovorena je izrada eksperimentalne TSA analiza 2007. godinu, po metodologiji Svjetske turističke organizacije: Izravni i neizravni učinci turizma u Republici Hrvatskoj.

Temeljem izvedenih studija dobiveni su prvi rezultati i završen je dokument „Eksperimentalni satelitski račun turizma Republike Hrvatske za 2005. godinu“.

Dokument „Eksperimentalni satelitski račun turizma Republike Hrvatske za 2007. godinu“ biti će završen u prvom kvartalu 2010. godine.